

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ЛАТИНСЬКА МОВА
підготовки бакалавра

Галузь знань **09 «Біологія»**

Спеціальність **091 «Біологія», «Лабораторна діагностика»** .

Освітньо-професійна програма **Біологія, Лабораторна діагностика**

математичних спеціальностей

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
іноземних мов природничо-

№ 2 від 15.09.2021р

Луцьк 2021

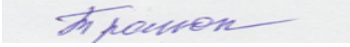
Силабус навчальної дисципліни «Латинська мова» підготовки бакалавра, галузі знань 09 – Біологія, спеціальності 091 «Біологія», «Лабораторна діагностика», за освітніми програмами Біологія, Лабораторна діагностика.

Розробник:

Дубчук Мирослава Ярославівна асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей

протокол № 2 від 15 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри **Троцюк А. М.**

© Дубчук М.Я 2021 р.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<i>Денна форма навчання</i>	Галузь знань 09 «Біологія» Спеціальність 091 «Біологія», «Лабораторна діагностика» .	Нормативна
		Роки навчання: 1
Кількість годин: 90 Кредитів: 3	Освітньо-професійна програма Біологія, Лабораторна діагностика	Семестр: 2
		Практичні 18 год.
ІНДЗ: немає	Бакалавр	Самостійна робота 66 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Дубчук Мирослава Ярославівна, асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, dubchuk.myroslava@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами :електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на сайті кафедри природничо-математичних спеціальностей:

<https://eenu.edu.ua/uk/chairs/inozemnih-mov-prirodnicho-matematichnih-specialnostey>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ.

1. Анотація курсу

Латинська мова була та продовжує залишатися основною термінологічною мовою у всіх галузях біологічних наук.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування професійно-орієнтованої комунікативної компетентності та засвоєння базових знань з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

Основним завданням вивчення дисципліни «латинська мова» є підготовка фахівців, які здатні свідомо та грамотно користуватися сучасною латинською міжнародною термінологією.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою і завданням навчальної дисципліни є навчити студентів:

1. без помилок читати і перекладати латинські терміни;
2. застосовувати латинську мову під час професійної діяльності на робочому місці. Знати професійну лексику, відтворювати лексичний матеріал, який пов'язаний з професійною діяльністю.;
3. конструювати терміни, визначати грецькі терміноелементи в складних термінах, вказувати їх значення, давати тлумачення термінів.
4. перекладати речення українською і латинською мовами.
5. застосовувати набуті знання з латинської мови для розуміння міждисциплінарних зв'язків, аналізувати та розуміти значення компонентів слова.
6. диференціювати та аналізувати терміни і терміноелементи, застосовувати загальну і наукову лексику при виконанні когнітивних завдань.
7. Набувати шляхом самостійного навчання знання з латинської мови, необхідні для продовження професійного розвитку.

3. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення курсу сприяє набуттю здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність(ІК)- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності(ЗК):

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя(ЗК 2);

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях(ЗК 3)

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел(ЗК 4);

здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово(ЗК 5);

здатність спілкуватися іноземною мовою(ЗК 6);

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями(ЗК 7);

здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу(ЗК 8).

Фахові компетентності(ФК):

здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей(ФК 2);

здатність застосовувати сучасні методи роботи в біологічних лабораторіях з відповідною апаратурою, вимірювальними приладами, лабораторним посудом, інструментарієм, тощо для одержання необхідних аналізів(ФК 13).

Програмні результати навчання(ПРН):

застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності(ПРН 2);

спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами(ПРН 4);

володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання(ПРН 7);

знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей(ПРН 8).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

№	Тема заняття	Пра кт	Сам. роб.	Кон с.	Усь ого
1.	Коротка історія латинської мови. Фонетика. 1. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. 2. Правила постановки наголосу. 3. Довгота та короткість складу. 4. Грецькі корені та префікси.	2	4	1	7
2	Морфологія. Іменник. 1. Граматичні категорії. 2. Словникова форма. 3. П'ять відмін. Визначення відміни, основи та роду іменників. 4. Перша і друга відміна іменників. 5. Терміноелементи у назвах препаратів. 6. Терміноелементи терапевтичного, анатомічного, фізіологічного, фармакологічного характеру. 7. Терміноелементи, що вказують на хімічний склад препарату. 8. Терміноелементи, що вказують на рослинне походження препаратів. 9. Грецько-латинські дублети іменників. 6. Неузгоджене означення.	2	8		10
3.	Морфологія. Дієслово. 1. Граматичні категорії. 2. Словникова форма. Основа теперішнього часу. Чотири дієвідміни. 3. Наказовий спосіб дієслів . 4. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів . 5. Дієслово “sum, esse”.	2	14	1	17
4.	Морфологія. 1. Третя відміна іменників. Три типи відмінювання. 2. Чоловічий рід 3-ї відміни. Винятки з правил про рід іменників чоловічого роду третьої відміни. 3. Жіночий рід третьої відміни. 4. Винятки з правил про рід іменників жіночого роду третьої відміни . 5. Особливості відмінювання рівноскладових іменників III відміни грецького походження на -sis. 6. Середній рід третьої відміни 7. Винятки із правил про рід іменників середнього роду третьої відміни . 8. Особливості відмінювання іменників III відміни грецького походження.	2	8	1	11
	Всього	8	34	3	45

Змістовий модуль 2

№	Тема заняття	Пра кт	Сам. роб.	Кон с.	Усь ого
1.	Морфологія. Прикметник. 1. Граматичні категорії. 2. Дві групи прикметників. Словникова форма прикметників. 3. Відмінювання прикметників першої групи. 4. Узгодження прикметників з іменниками. 5. Прикметники другої групи III відміни. Вживання прикметників III відміни в ботанічних назвах та у назвах лікарських засобів. 6. Ступені порівняння прикметників, особливості їх утворення. Вживання у термінології. 7. Дієприкметник теперішнього часу дійсного способу активного стану (PPA) 8. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів.	2	12	1	15
2.	Морфологія. 1. Четверта відміна іменників. Винятки з правил про рід іменників четвертої відміни. 2. П'ята відміна іменників. 3. Грецькі дублетні позначення латинських іменників IV відміни. 4. Загальні відомості з біномінальної ботанічної номенклатури. 5. Фармацевтичні назви рослин. 6 Назви алкалоїдів та глікозидів..	2	4		6
3.	Морфологія. 1. Числівники. Кількісні та порядкові числівники. Складні і складені числівники. Розділові і прислівникова числівники. 2. Позначення міри, маси, об'єму, відсотків. 3. Словотворення з допомогою числівникових префіксів. 4. Грецькі числівники-префікси в хімічній номенклатурі.	2	4	1	7
4.	Морфологія. 1. Прислівник. Загальні відомості. Способи утворення. 2. Займенники. 3. Прислівники, які найчастіше вживаються в латині.	2	4		6
5.	Морфологія. Дієслово. Утворення умовного способу. Дієслово <i>fiō, fieri</i> та його вживання.	2	8	1	11
	Всього	10	32	3	45

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема
1	Хімічна номенклатура. Номенклатура кислот. Номенклатура солей.
2	Ботанічна номенклатура.
3	Загальні відомості з історії гомеопатії. Про назви гомеопатичних лікарських препаратів.
4	Загальні відомості про медичну термінологію.
5	Найпоширеніші греко-латинські терміноелементи. Найпоширеніші грецькі кінцеві терміноелементи.
6	Грецькі суфікси іменників.
7	Основні моделі термінів. Грецькі корені-синоніми латинських іменників та прикметників. Окремі вирази уживані в медичній практиці.

Тематика реферативних виступів:

1. Латина—мова науки і філософії.
2. Латинська мова та сучасність.
3. Місце латинської мови в сучасній освіті, культурі та побуті.
4. Значення латинської та грецької мов для розуміння термінології.
5. З історії латинської мови.
6. Латинські афоризми. Сентенції. Крилаті вислови.
7. Термінотворчий аспект латинської мови.
8. Медицина у давньому Римі.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна «латинська мова» завершується **заліком**. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за залік, становить 60 балів, з яких 30 балів – оцінка за підсумкову (залікову) письмову роботу, 30 балів – оцінка за усну відповідь на заліку.

Викладання навчальної дисципліни «латинська мова» здійснюється на основі сучасних методів, засобів та прийомів навчання, які сприяють реалізації поставленої мети й передбачають такі методи контролю:

- методи усного контролю (бесіда, розповідь, роз'яснення та ін.);
- методи письмового контролю (контрольна робота, тест та ін.);
- дидактичний тест (тест досягнень);
- спостереження;

метод проблемного викладу.

Політика викладача щодо студента. Студент повинен відвідувати усі заняття згідно з розкладом та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом дисципліни. Відвідування занять є необхідним компонентом оцінювання, за яке нараховуються поточні бали. Виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання є обов'язковою умовою об'єктивного оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, програма подвійного диплома) навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені з поважних причин заняття потрібно відпрацювати упродовж тижня після виходу студента на навчання після вимушеної перерви.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю знань; надання для оцінювання лише результатів власної роботи; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчально-пізнавальної діяльності і використані джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та іспитів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час онлайн тестування лише у випадку його дистанційного проведення та лише для виконання тесту. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: Усі види навчальних робіт здаються у межах вивчення теми, яка завершується написанням модульного тесту. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-3 бали). Перекладання модульних тестів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). У разі відсутності з поважної причини на практичному занятті студент

представляє виконання завдання письмово у вигляді, а також знання студента оцінюють за результатами усного опитування з теми, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: опрацювання матеріалу на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, написання тематичних контрольних робіт, виконання вправ тощо. Навчальний курс за обсягом дорівнює 3 кредитам ECTS і закінчується **заліком**. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні модулів за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на практичних заняттях у межах змістового модуля. Поточне оцінювання включає в себе поточний аудиторний контроль. *Поточний аудиторний контроль* включає перевірку рівня знань студента при виконанні різного виду завдань на практичних заняттях та завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Модульний контроль реалізується у формі модульної контрольної роботи (модульна контрольна №1 – 30 балів, модульна контрольна №2 – 30 балів). Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за модуль 3, становить 60 балів. Відсутність студента на модульній контрольній роботі оцінюється у

“0”балів. Повторне складання модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно.

Отже, оцінка за заліковий кредит обчислюється як сума балів за поточний контроль та модульний контроль і становить 100 балів.

Якщо студент погоджується з результатом, який він отримав за поточний та модульний контроль, він має право не складати залік.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Світлична Є. І., Фель О. Л., Савіна В. В., Синиця О. О. Латинська мова для студентів спеціальності “Лабораторна діагностика “. Харків: НФаУ “Золоті сторінки “, 2018. 200 с.

Допоміжна

1. Закалюжний М.М. Латинська мова: Підручник для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 2003. 367 с.
2. Орлова Н. В. Біологічна латина: Навчальний посібник для студентів біологічних факультетів вищих учбових закладів. Черкаси, 2001. 208 с.
3. Краковецька Г.О., Бобирьов В.М., Беляєва О.М. Латинська мова. Рецепттура. Клінічна термінологія. К.: Здоров'я, 1999. 358с.
4. Нетлюх М. Латинсько-український анатомічний словник. К.: Наук. думка, 1989. 224с.